

Productschappen

UIT DE PRAKTIJK

Schoon werken heeft veel voordelen

Jaap Wiskerke, directeur van Wiskerke Onions in Kruiningen, is net terug van het Amerikaanse congres van de National Onion Association. "Ik heb daar een presentatie gegeven. Deze keer niet over 'Stof? pak 't aan!'. Vorige keer zijn de Amerikanen bij ons op het bedrijf op bezoek geweest. Ze hebben me toen het lidmaatschap van de Association aangeboden. Het viel hun tijdens hun bezoek op hoe schoon wij hier werken. Nederland loopt voorop met goede arbeidsomstandigheden."

Wiskerke heeft met veel plezier meegewerkt in het VASSt-project. "Ik vind het prettig om bewust met dat soort zaken bezig te zijn. Kwaliteit zie je overal terug, en goed en schoon werken betaalt zich op vele fronten terug. Het is ook een proces waar je nooit klaar mee bent. Ik loop hier altijd rond met in mijn achterhoofd: hoe kan ik dat proces nog beter en veiliger maken? De MAC-discussie hebben we achter de rug en ik denk dat de branche de stofproblematiek goed heeft opgepakt, al zal het nog wel even duren voordat het bij alle bedrijven voldoende is doorgedrongen."

RESULTATEN

De Productschappen hebben een VASSt-actieplan uitgevoerd om de blootstelling aan agrarisch stof en in het bijzonder endotoxinen te minimaliseren. Hierdoor moeten de gezondheidsrisico's van de werknemers en ondernemers in de agrarische sector verminderen. **Belangrijkste instrumenten:**

Campagne

Onder de slogan 'Stof? Pak 't aan!' starten de Productschappen een breed opgezette voorlichtingscampagne om stof en endotoxinen onder de aandacht te brengen van de agrarische (voedings) sectoren.

Website

Bedrijven kunnen via de website www.pakstofaan.nl zelf een stoftest uitvoeren of een beroep doen op een van de voorlichters. Er is ook een digitale nieuwsbrief. Deze verschijnt vier keer per jaar en bevat veel informatie over agrarisch stof.

Partners in het project

Productschap Diervoeder
Productschap Granen, Zaden en Peulvruchten
Productschappen Vee, Vlees en Eieren
Productschap Tuinbouw

Contactpersoon: Kees Lommers, telefoon: (070) 370 84 54,
e-mail: c.lommers@hpa.agro.nl

MEER INFORMATIE

www.pakstofaan.nl

"VASSt heeft veel betekend voor arbeidsomstandigheden en communicatie binnen de sector."

Kees Lommers

Ook voorzichtig met biologisch stof

In de Productschappen werken werkgevers en werknemers samen. Ook met de overheid is binnen het VASSt-project goed samengewerkt, na een kritische en pittige discussie over een wettelijke MAC-waarde (maximaal aanvaarde concentratie). Het project betekent veel voor het omgaan met biologisch stof en de goede verhoudingen binnen de sector en met de overheid.

De agrarische sector onderkent dat agrarisch stof beheerst moet worden. Er is indertijd van een MAC-waarde afgezien, omdat deze niet haalbaar bleek. De branche heeft nu zelf de blootstelling onderzocht en maatregelen voor verminderde blootstelling ontwikkeld.

Kees Lommers, projectleider vanuit de Productschappen: "Veel mensen zullen denken dat agrarisch stof ongevaarlijk is. Het betreft tenslotte 'natuurlijk' stof, maar het bevat vaak diverse componenten die een negatief gezondheidseffect kunnen hebben." Reden genoeg voor de branches om mee te doen met het VASSt-programma van SZW. Maar liefst vier Productschappen nemen deel: Diervoeder, Granen, Zaden en Peulvruchten, Tuinbouw, en Vee, Vlees en Eieren. Populair gezegd: van zaadje tot karbonaadje en van akker tot bakker. Lommers: "Beroepsmatig komen 800.000 mensen in Nederland in aanraking met agrarische producten. We hadden de groep nog wel kunnen uitbreiden, omdat het nog meer Productschappen raakt."

Agrarisch stof

Het VASSt-project heeft zich gericht op twee typen stoffen: endotoxinen en kwartsstof. Lommers: "De voorgestelde MAC was naar de mening van de branche niet uitvoerbaar. Er is toen afgesproken dat de branche zelf met voorstellen zou komen om de risico's omlaag te brengen." Endotoxinen zijn biologische bestanddelen van agrarische producten. Circa vijftien jaar geleden is ontdekt dat die de mens ziek kunnen maken. Lommers: "De problematiek is betrekkelijk nieuw. Daarom is de communicatie hierover met de branches heel belangrijk." Het programma VASSt kwam voor de Productschappen op het juiste moment. Lommers: "De subsidie werkt als smeerolie. Dankzij de subsidie konden we het budget verdubbelen en projectmedewerkers

aannemen. Daardoor hebben we veel meer kunnen doen dan anders het geval zou zijn geweest."

Sneeuwbal

Voor het onderzoek naar de blootstelling zijn tien risicosectoren geselecteerd. Binnen elk van deze sectoren zijn vijf bedrijven onderzocht. De resultaten hebben geleid tot een algemene leidraad. Deze staat op de sites en is breed verspreid onder de bedrijven in de sector. Daarna heeft het gewerkt als een sneeuwbal en zijn veel bedrijven gaan bedenken hoe zij veiliger kunnen werken. De inzet van de generieke Stoffenmanager van SZW is wel onderzocht, maar daar is uiteindelijk niet voor gekozen. In plaats daarvan is de leidraad ontwikkeld die, net als de Stoffenmanager, een schatting geeft van de hoeveelheid stof en de risico's. Na het beantwoorden van enkele vragen kunnen werkgevers en werknemers in de branche zien of en hoeveel risico zij lopen. De uitkomst geeft een rood, geel of wit signaal. Lommers: "Zeker bij een rood signaal is het wat de projectpartijen betreft niet in orde. Het is van belang dat er dan maatregelen genomen worden. De leidraad geeft automatisch een advies om een verbeterplan op te stellen en uit te voeren."

Good housekeeping

De adviezen in de leidraad zijn gebaseerd op zogenoemde 'gezond verstand'-maatregelen. Dat betreft dan vooral good housekeeping, oftewel schoon en opgeruimd werken en waar nodig specifieke maatregelen nemen. Op veel manieren is er aandacht gevraagd voor de instrumenten en de maatregelen: met een goedbezochte site, op beurzen, symposia, ledenvergaderingen, agrarische studieclubs, voorlichting op scholen, maar ook door een-op-eengesprekken bij bedrijfsbezoeken van de voorlichters. De samenwerking binnen de Productschappen en met de andere partijen is prima verlopen. Lommers: "We hebben wel gemerkt dat SZW zich vooral richt op chemische stoffen. Wat dat betreft waren deze biologische stoffen nieuw. Wij vonden het verstandig om ons te richten op deze stoffen en niet ook bijvoorbeeld bestrijdingsmiddelen erbij te betrekken, zoals het ministerie in eerste instantie wilde. De aandacht zou dan te veel gespreid zijn geraakt. Een andere succesfactor is dat we dit project in samenwerking met de vakbonden hebben gedaan. Mede daardoor konden wij ons sterk richten op de praktijk op de werkvloer." De eerdere discussie over de wettelijke MAC-waarde liet haar sporen na binnen de sector en de contacten met de overheid. VASSt heeft de sector geholpen die fase achter zich te laten. Lommers: "Iedereen is weer on speaking terms. Bovendien is er nu een groter bewustzijn binnen de sector. Ik kijk met veel genoegen terug op dit succesvolle project. Wij gaan er zeker mee door."

UIT DE PRAKTIJK

Iedereen wordt er beter van

Alex Blonk van Blonk Agri, handel in granen, zaden en peulvruchten in Antwerpen: "Ik vind het een fantastisch project en ik ben heel tevreden met de resultaten. Er is bij ons in het bedrijf onderzoek gedaan naar de stofproblematiek. Uiteindelijk bleek dat wel mee te vallen, maar het is goed om te weten hoe het precies zit. Sowieso valt het allergieprobleem mee in de branche, maar het kan altijd beter. Wij zijn al veel langer bezig met arbozaken. Als we het bedrijf van nu vergelijken met het bedrijf van twintig jaar geleden, is er een wereld van verschil. We zijn gecertificeerd en er is nu bijvoorbeeld overal afzuiging. De werkomstandigheden zijn beter geworden.

Toch is er bij iedereen altijd koudwatervrees. Alles wat nieuw is, wordt met enige scepsis bekeken. Of dat nu andere ondernemers zijn of mijn eigen medewerkers. Daar moet je doorheen. Nu onderschrijft iedereen de maatregelen en denkt mee over de toepassing en verdere verbeteringen. Wat dat betreft komt de aandacht voor de werkomstandigheden de sfeer in het bedrijf ten goede. We doen het met z'n allen. Vroeger was er soms wel eens te veel aandacht voor 'alleen' werken."